

Jämställda pensioner

- en del av en pågående genomlysning av pensionssystemet

Stefan Oscarson och Sara Örnhall Ljungh
Socialdepartementet i Sverige

Några uttalade utgångspunkter

- Pensionssystemet är könsneutralt
 - men vi har inte jämställda pensioner
- I grunden ligger orsaken i samhället och egentligen är det där insatserna behövs
 - men det räcker inte

Projektet Jämställda pensioner

1. Analys av pensionsgapet
2. Grundskyddets betydelse
3. Tjänstepensionens betydelse för pensionsgapet
4. Efterlevandepensionens betydelse nu och i framtiden
5. Deltidens betydelse för pensionsgapet
6. Utträdesmönster för kvinnor och män
7. Delad pensionsrätt
8. Överföring av premiepensionsrätt mellan makar
9. Pensionsrätt för barnår och studier

Projektet Jämställda pensioner

- 1. Analys av pensionsgapet**
- 2. Grundskyddets betydelse**
3. Tjänstepensionens betydelse för pensionsgapet
4. Efterlevandepensionens betydelse nu och i framtiden
5. Deltidens betydelse för pensionsgapet
6. Utträdesmönster för kvinnor och män
7. Delad pensionsrätt
8. Överföring av premiepensionsrätt mellan makar
9. Pensionsrätt för barnår och studier

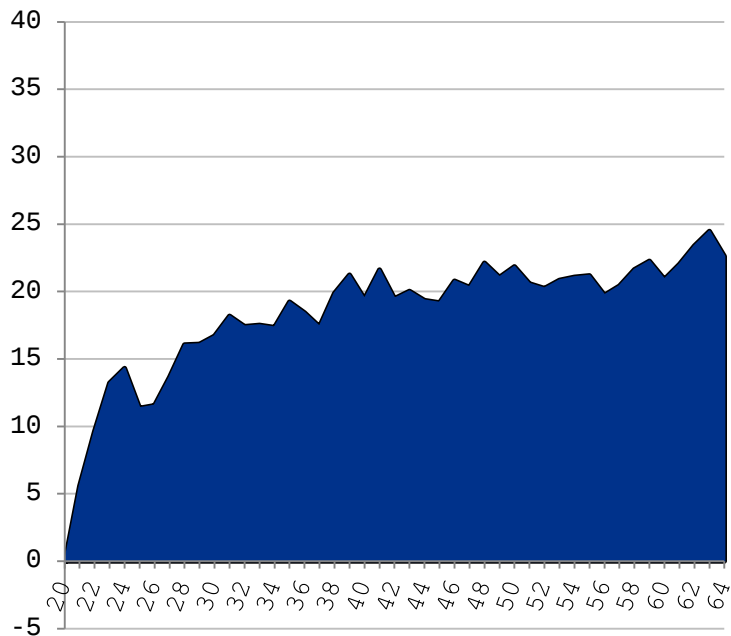
1. Inkomstgapet

**Skillnaden i inkomst mellan
kvinnor och män äldre än 65 år**

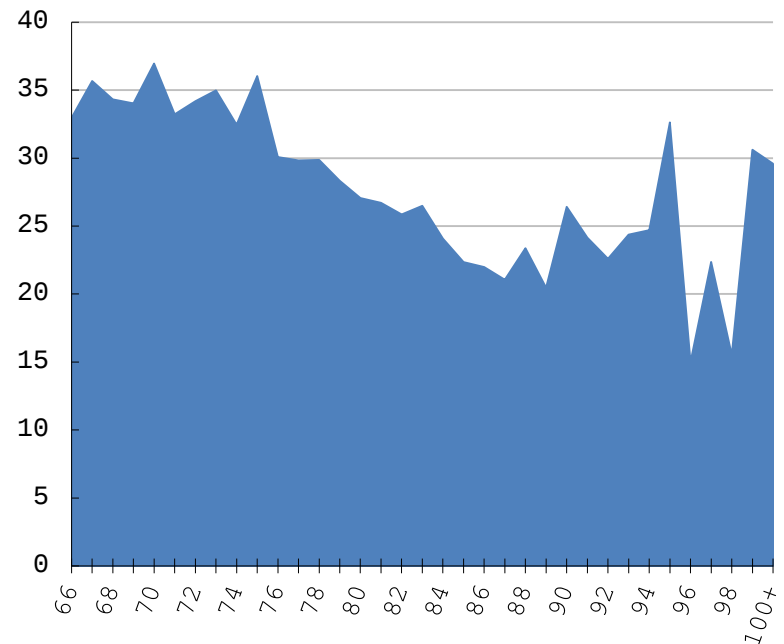
- **Hur stor är skillnaden mellan kvinnor och män?**
- **Hur har skillnaden utvecklats?**
- **Vilka inkomster ger skillnader?**

Inkomstgapet i disponibel inkomst

Inkomstgapet förvärvsaktiva

Inkomstgapet äldre än 65

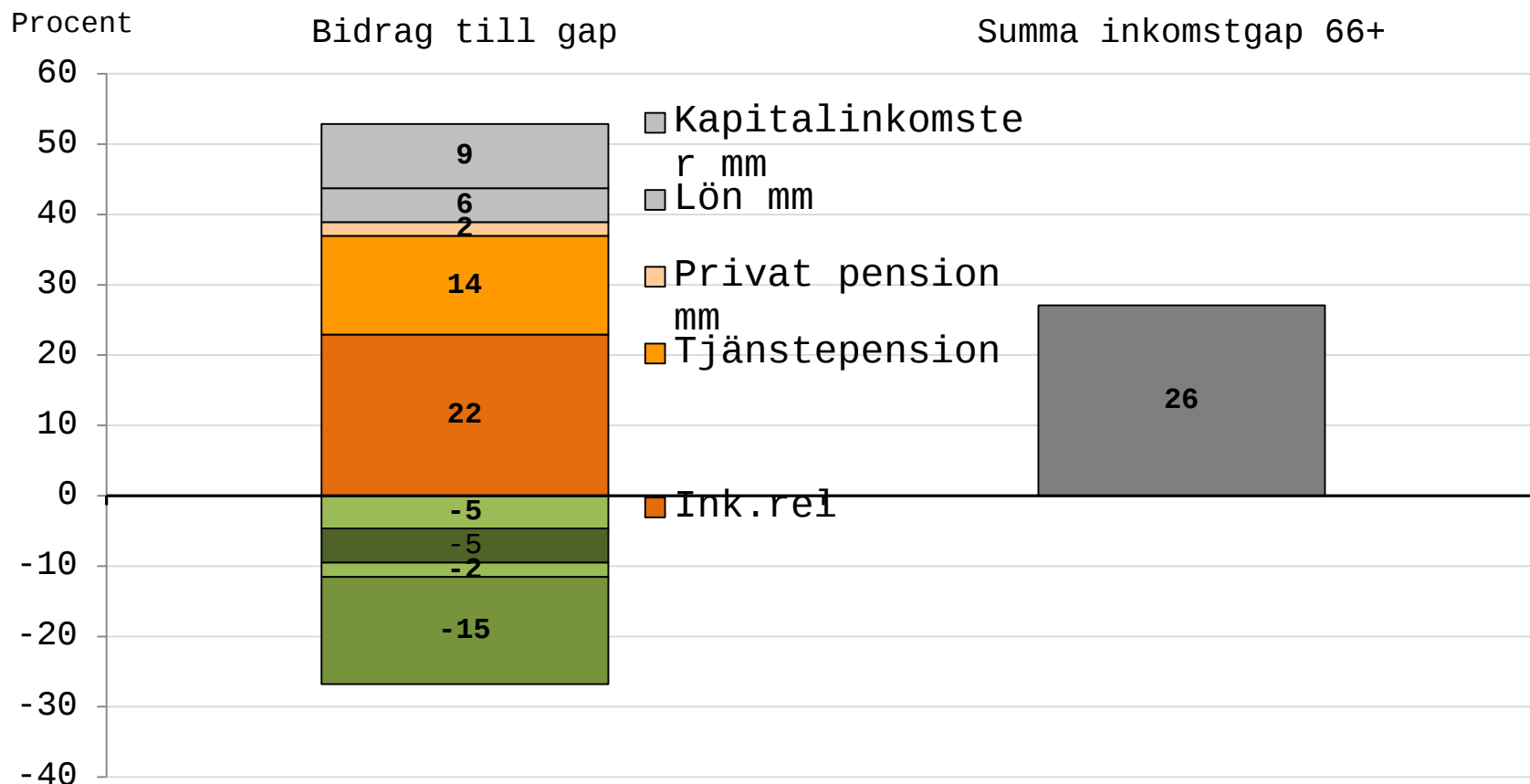
Inkomstgapet 66+, 1995-2013

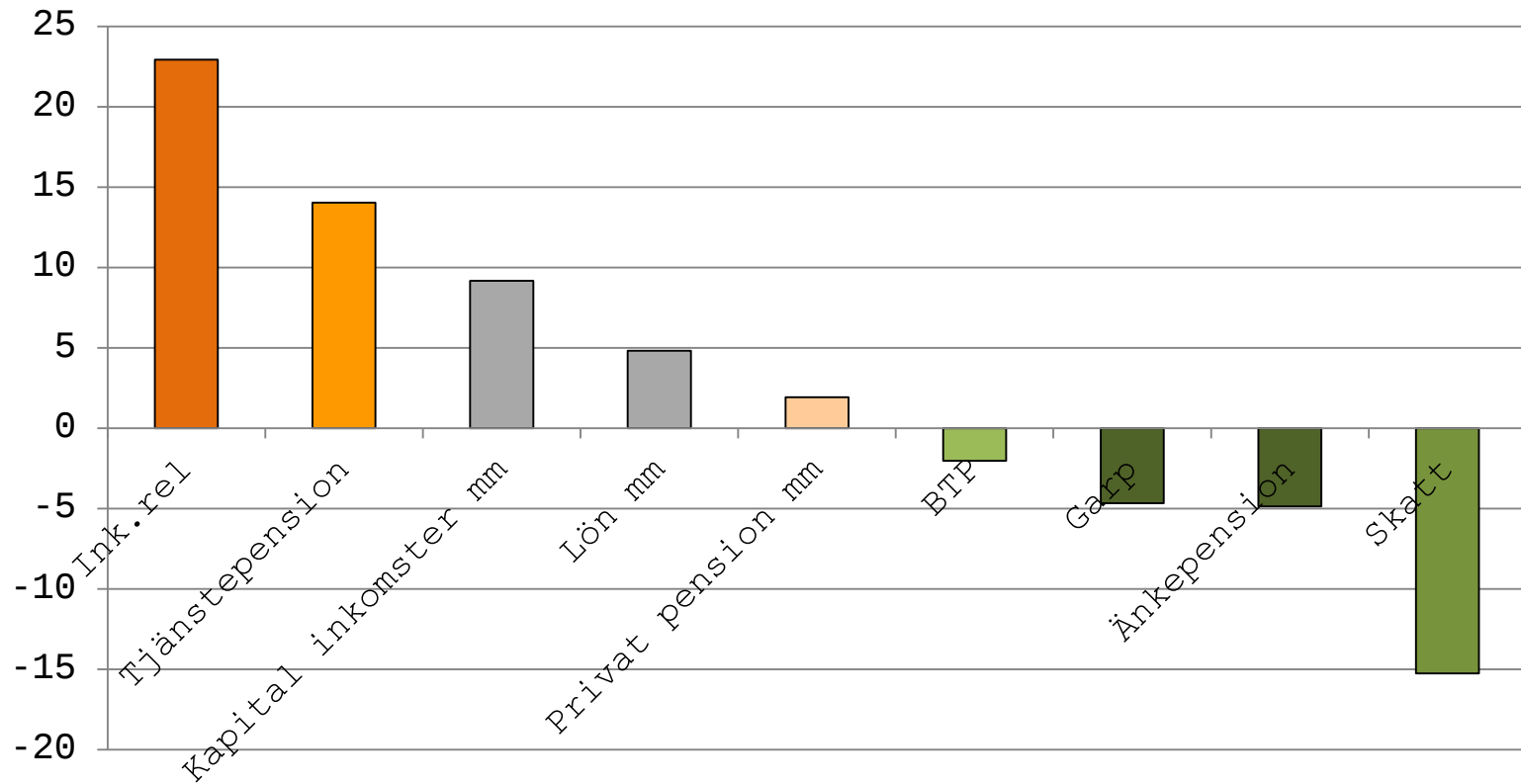
Inkomstgapets beståndsdelar

Inkomstslag	Gap i procent
Inkomstgrundad allmän pension	34
+ garantipension	27
+ änkepension	20
+ BTP	17
+ TJP och privat pension	27
+ lön m.m.	29
+ kapital m.m.	31
Disponibel inkomst (- skatt)	26

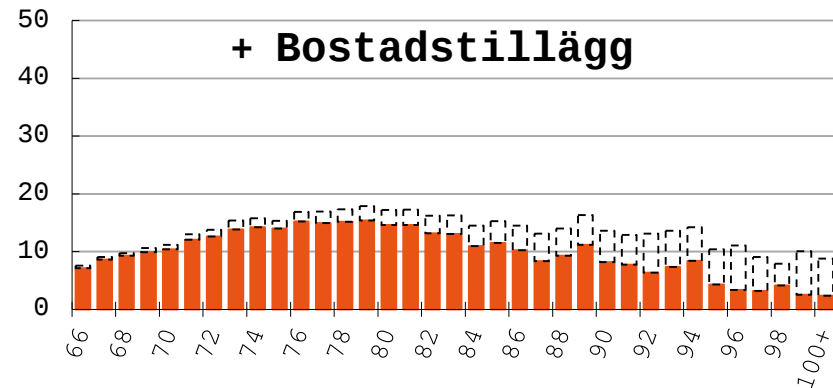
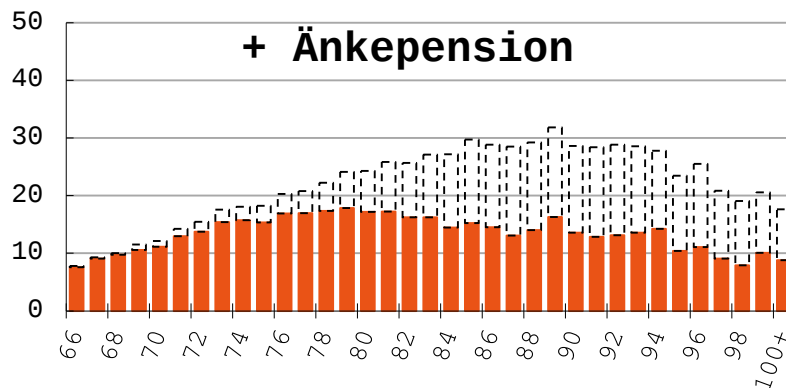
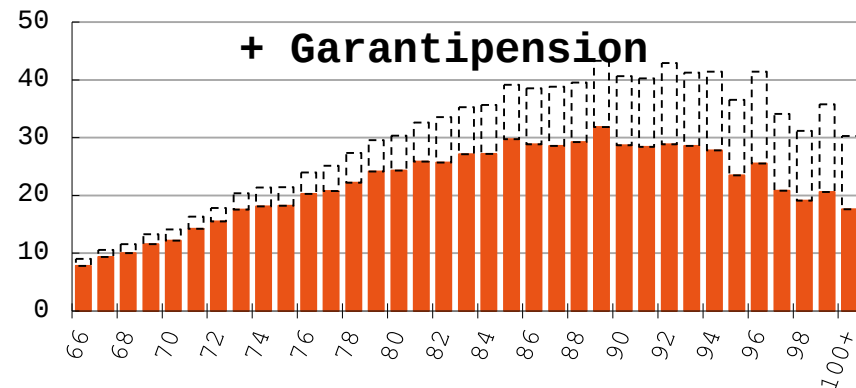
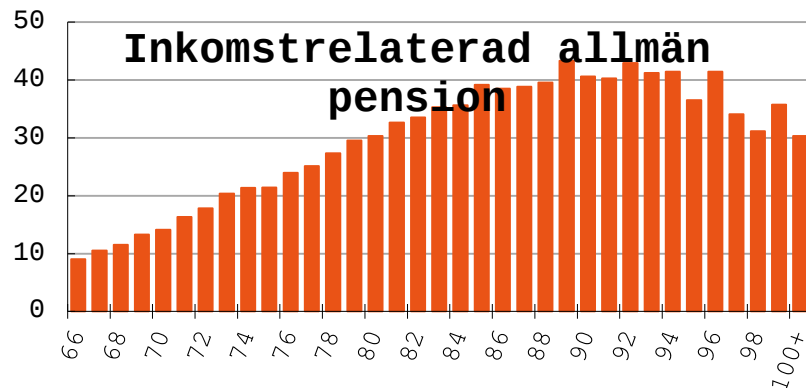
Olika inkomsters bidrag till gapet för personer över 65 år

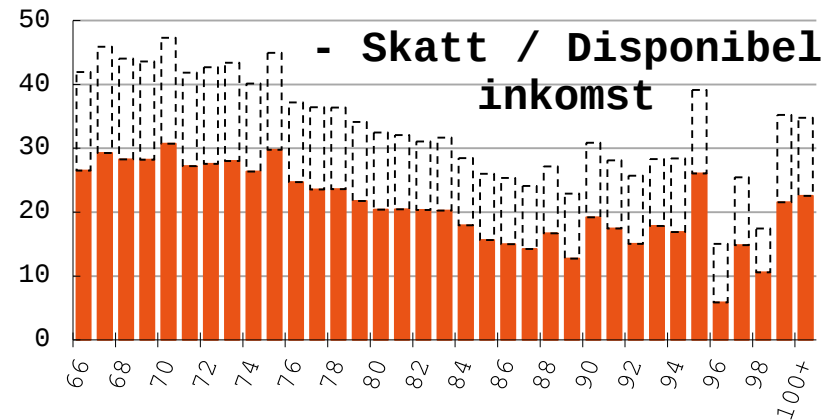
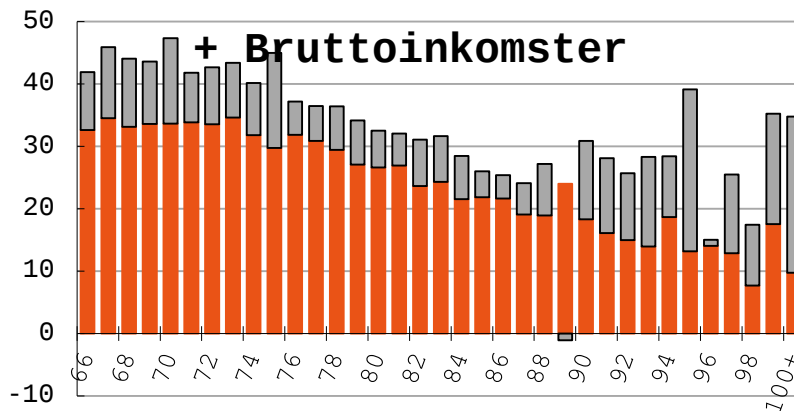
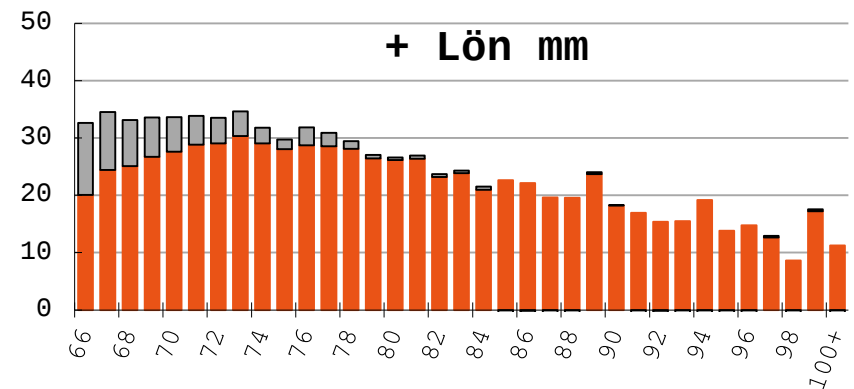
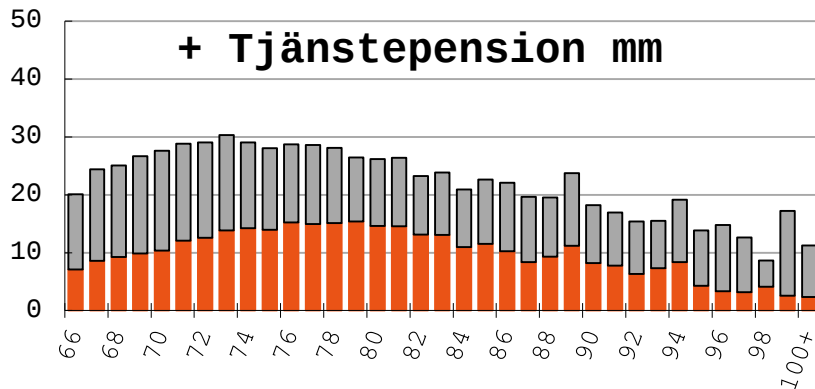
Bidrag till gapet i storleksordning

Olika inkomsters bidrag till gapet i olika åldrar

Olika inkomsters bidrag till gapet i olika åldrar - forts

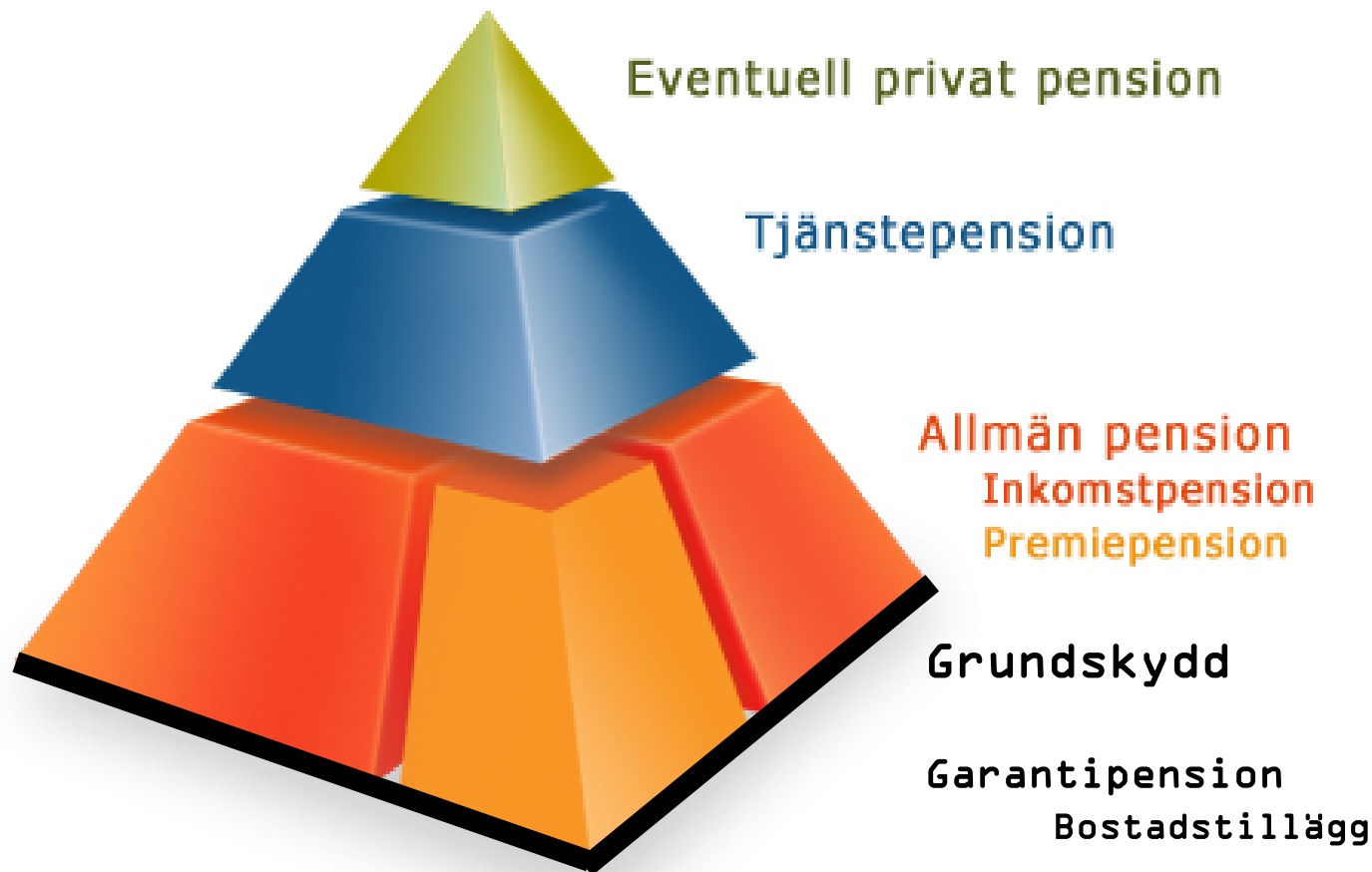
Slutsatser

- **Inkomstgapet är större för pensionärer**
- **Inkomstgapet oförändrat sedan 1995**
- **Inkomstpensionen ökar gapet mest, därefter tjänstepensionen.**
- **Disponibel inkomst – gapet som störst bland de yngsta**

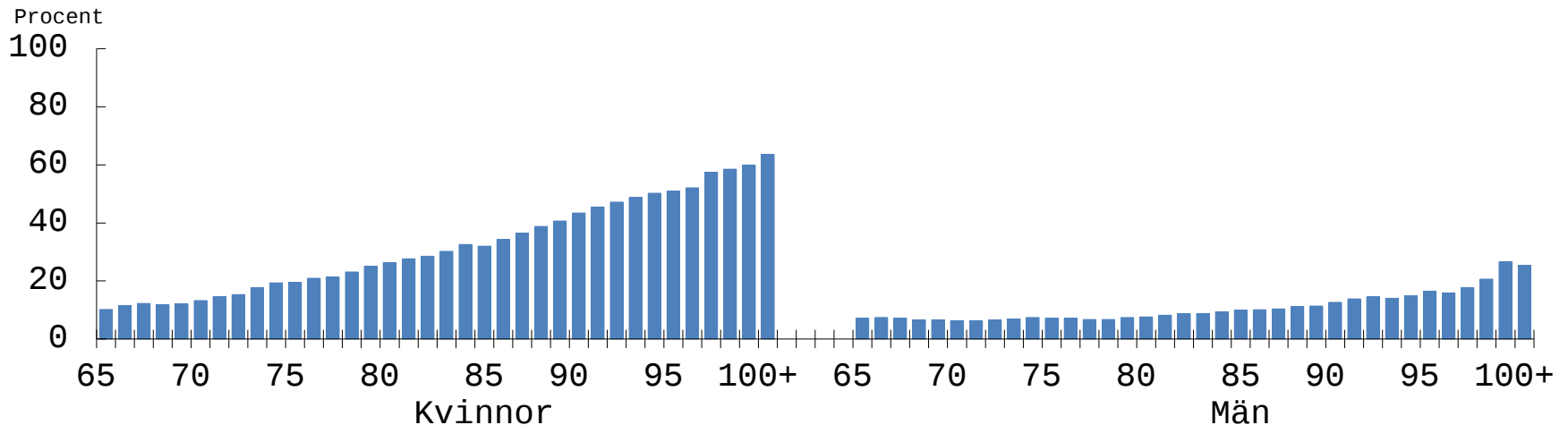
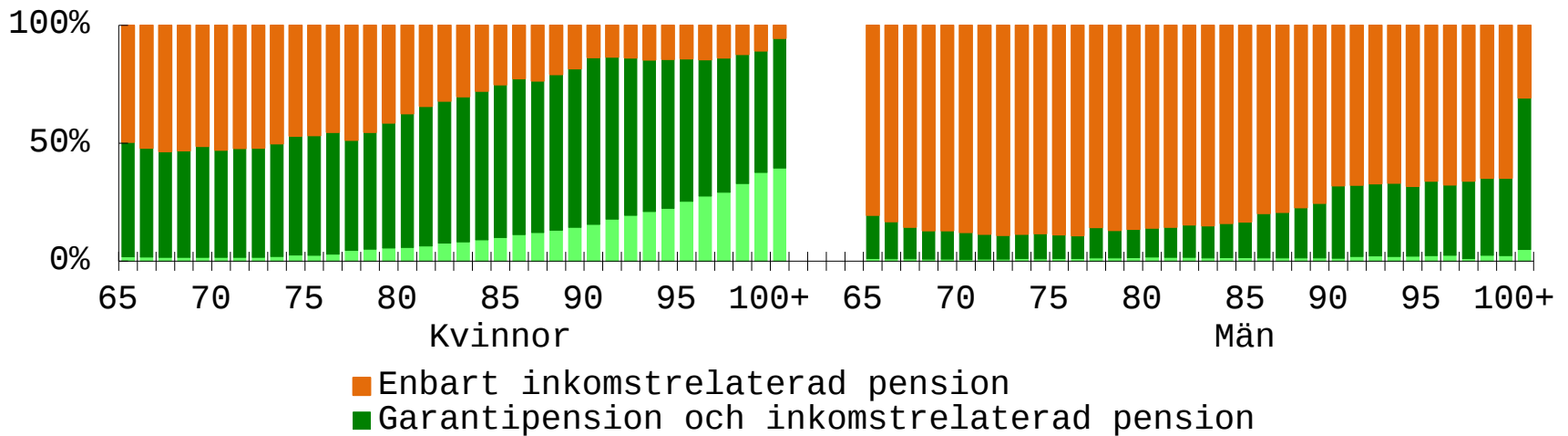
2. Grundskyddet

- vilken betydelse har utformningen av grundskyddet för jämställda pensioner?

Pensionens beståndsdelar

De flesta med grundskydd är kvinnor

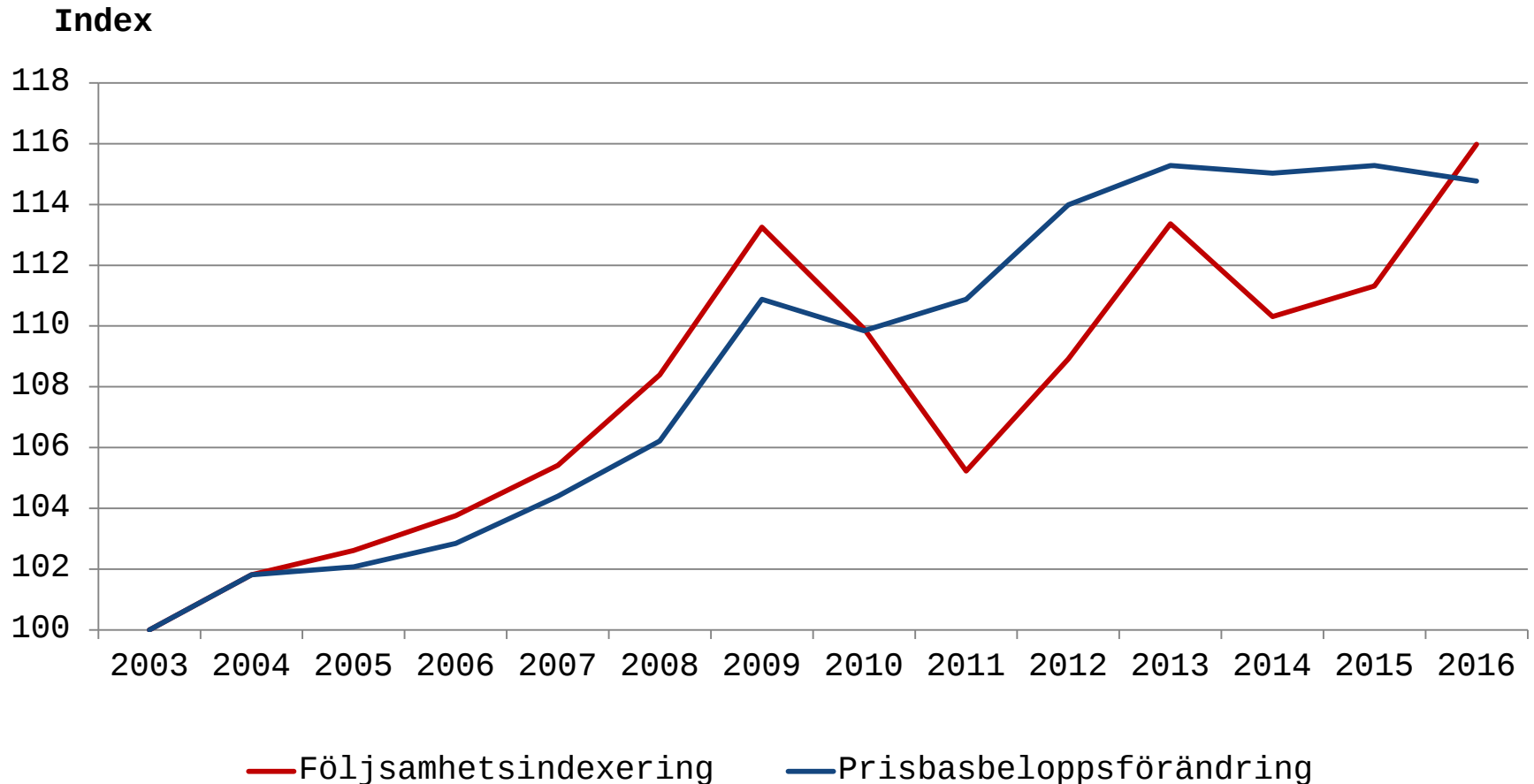
Har nya garantipensionärer tappat i förhållande till nya inkomstpensionärer?

Teoretisk analys

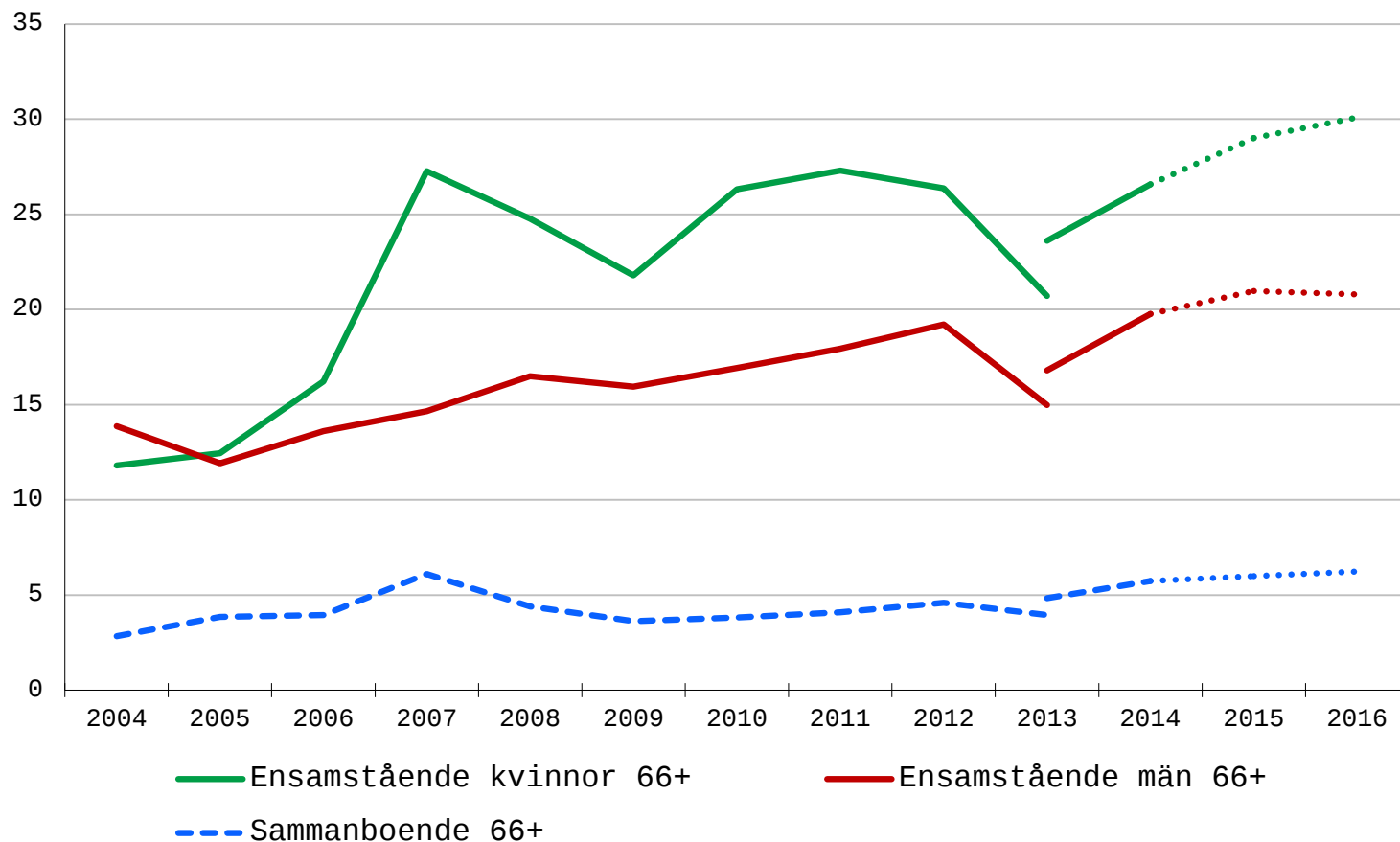
- Nybliven 65-årig inkomstpensionär 2016 jämfört med 2003: +33%
- Nybliven 65-årig garantipensionär 2016 jämfört med 2003: +15%

Real inkomstillväxt innebär att varje ny årskull garantipensionärer tappar gentemot inkomstpensionärerna

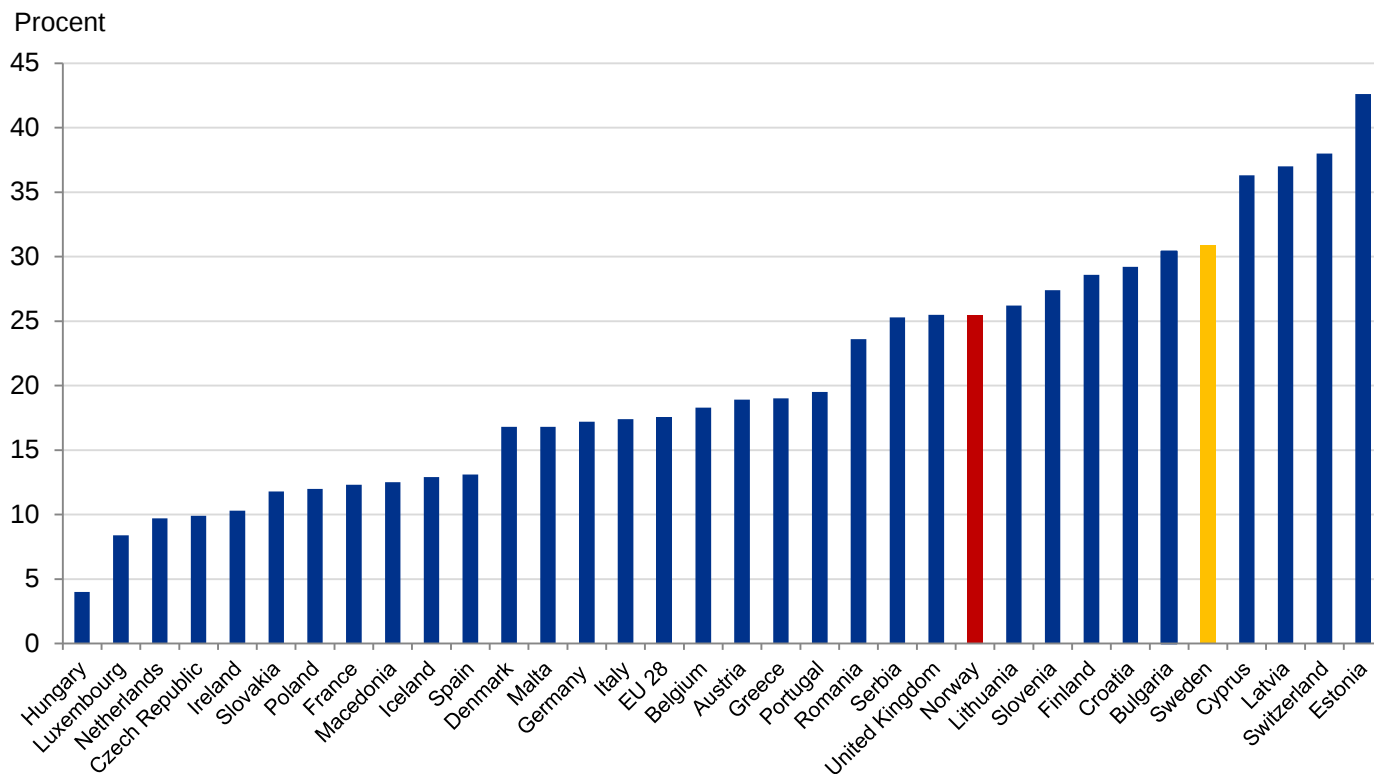
Utvecklingen för en pensionär som var pensionär 2003 - Följsamhetsindexering jämfört med prisbasbelopps- utveckling

Relativ fattigdom - utvecklingen över tid

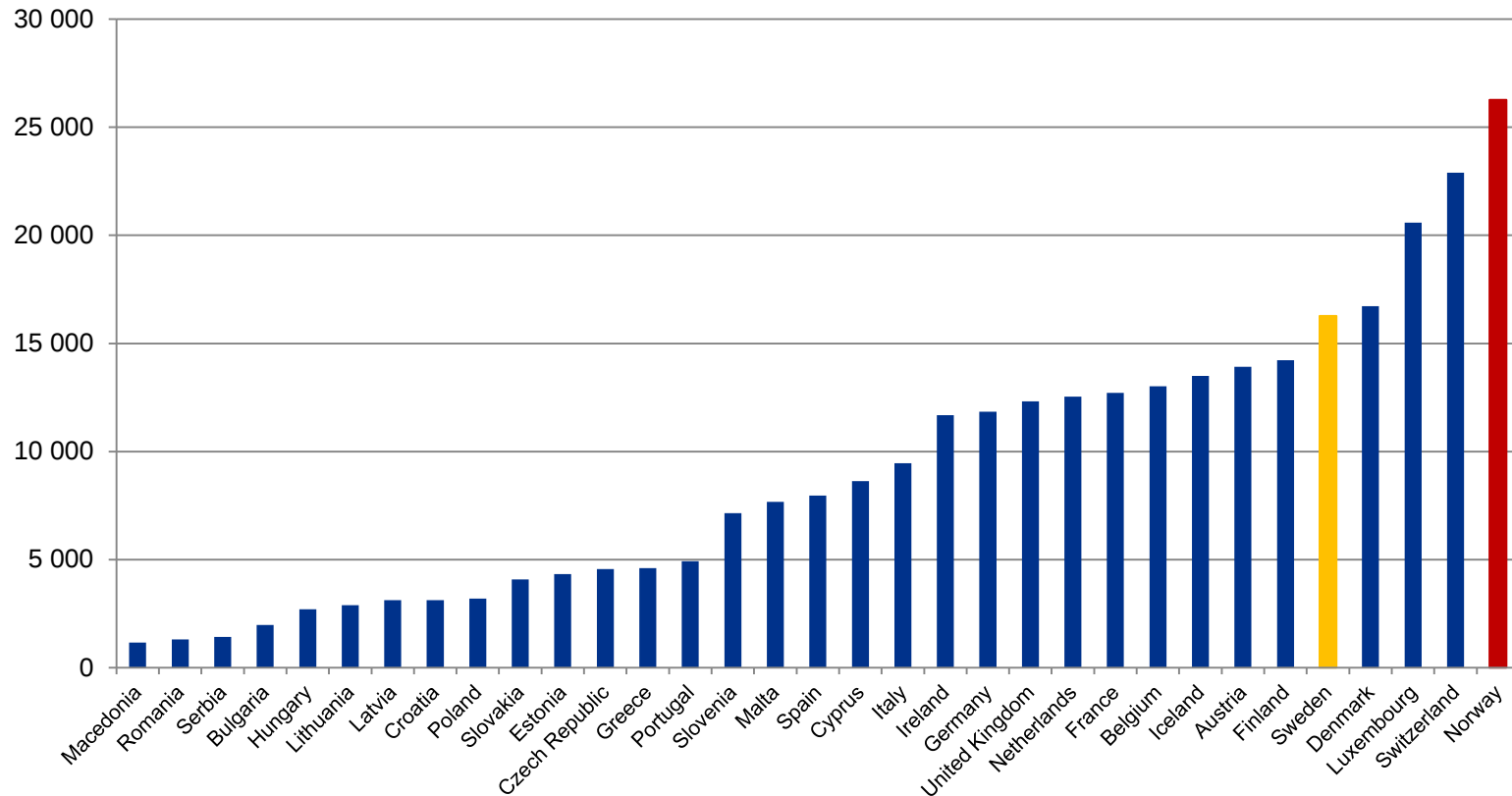

Relativ fattigdom – kvinnor 75+

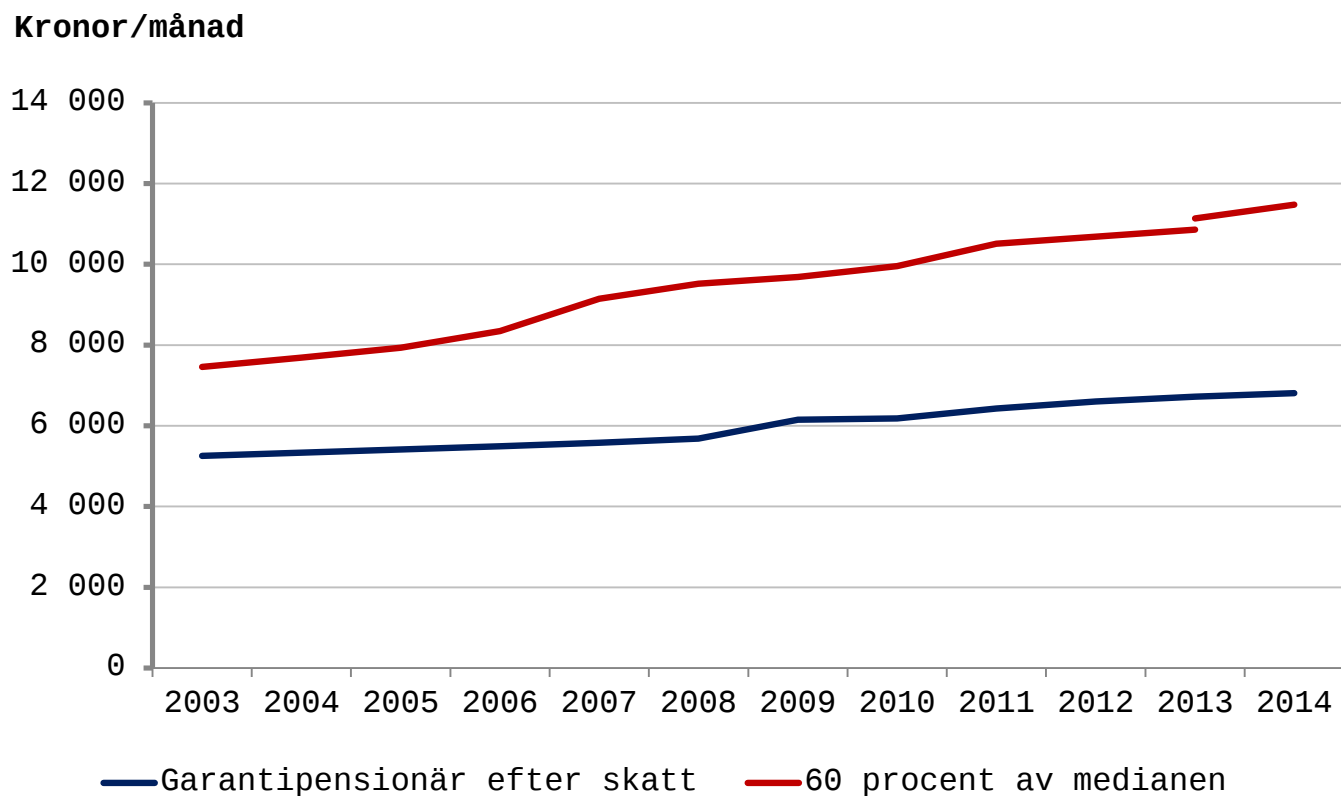

”EU:s fattigdomsgräns”

Årsinkomst i euro

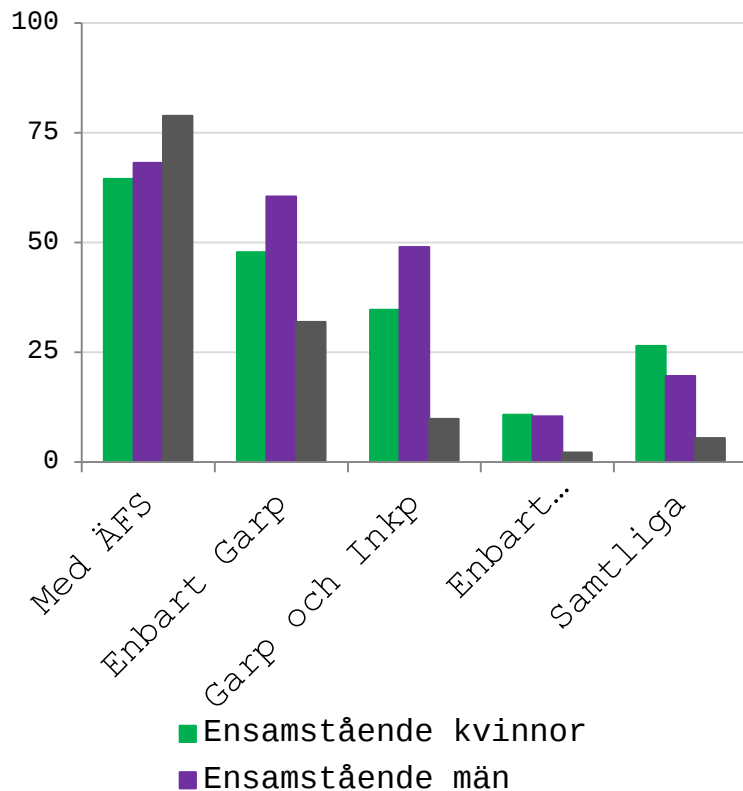

Garantipensionen och fattigdomsgränsen

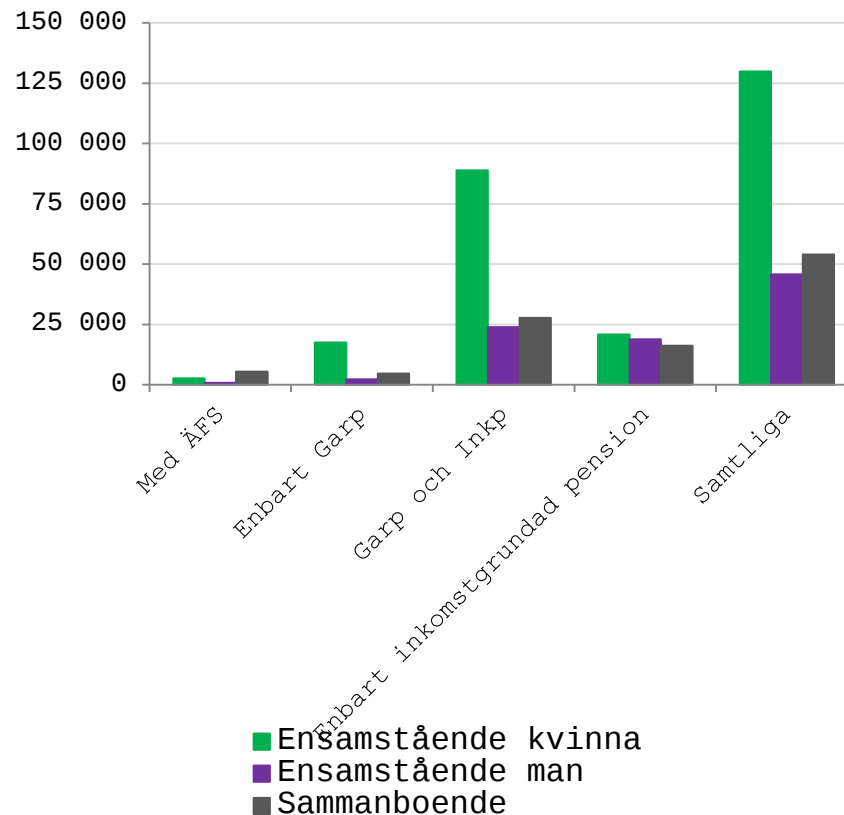

Vilken pensionssammansättning har de med låg ekonomisk standard?

Procent

Antal

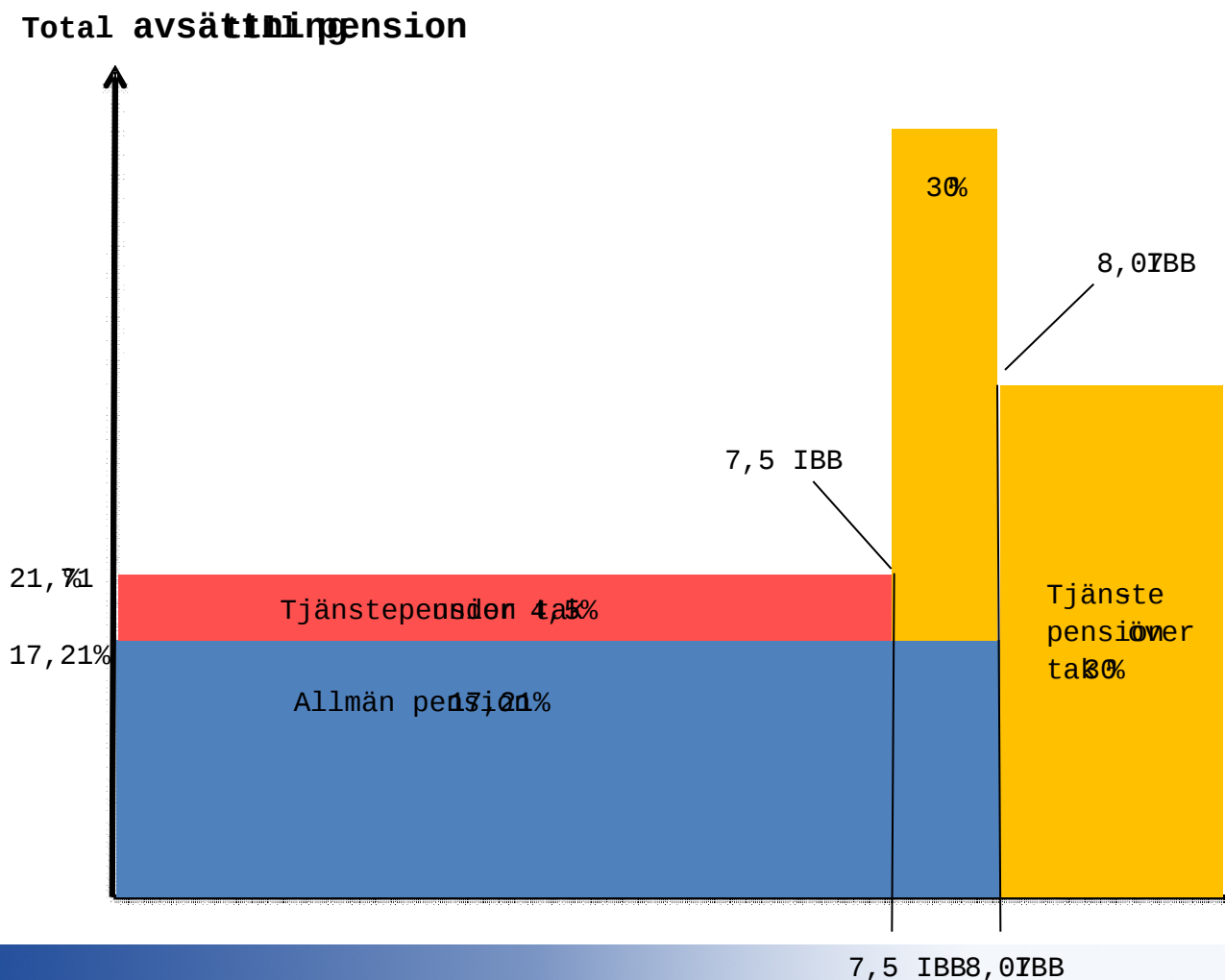
Några slutsatser

- Nyblivna garantipensionärer tappar gentemot nyblivna pensionärer med inkomstgrundad pension
- Nästan hälften av de som riskerar låg ekonomisk standard är ensamstående kvinnor med garantipension.

3. Tjänstepensionernas bidrag till pensionsgapet

Tjänstepensionen bidrar till att förstärka pensionsgapet

Avsättningar till pension beroende på lön

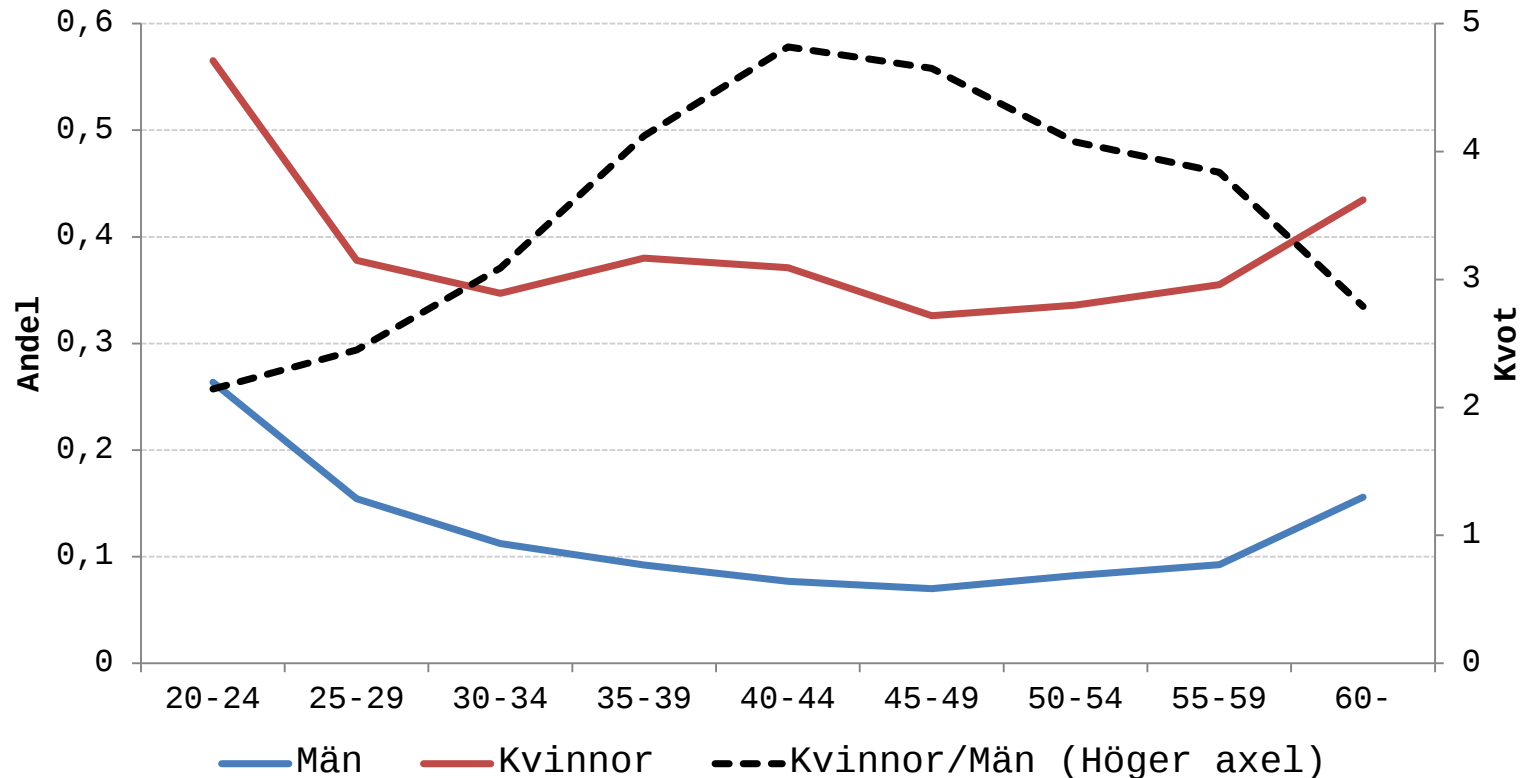
4. Änkepensionens betydelse

- Viktig för att utjämna gapet
- Utfasningen har inletts på allvar (födda 1945)
- En del av utfasningen fångas upp av grundskyddet

5. Deltidens betydelse

- **Deltid 3- 4 gånger vanligare hos kvinnor**

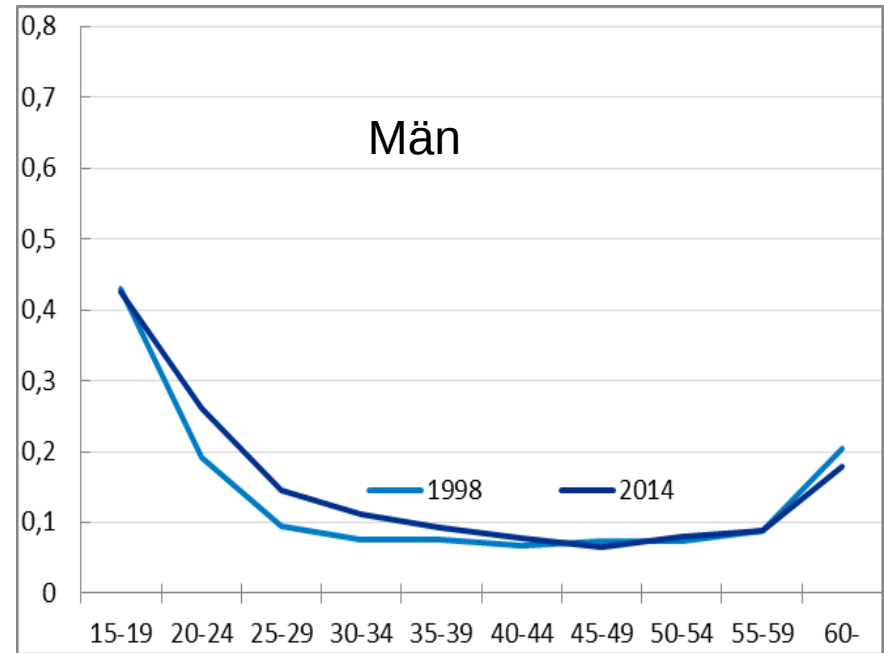
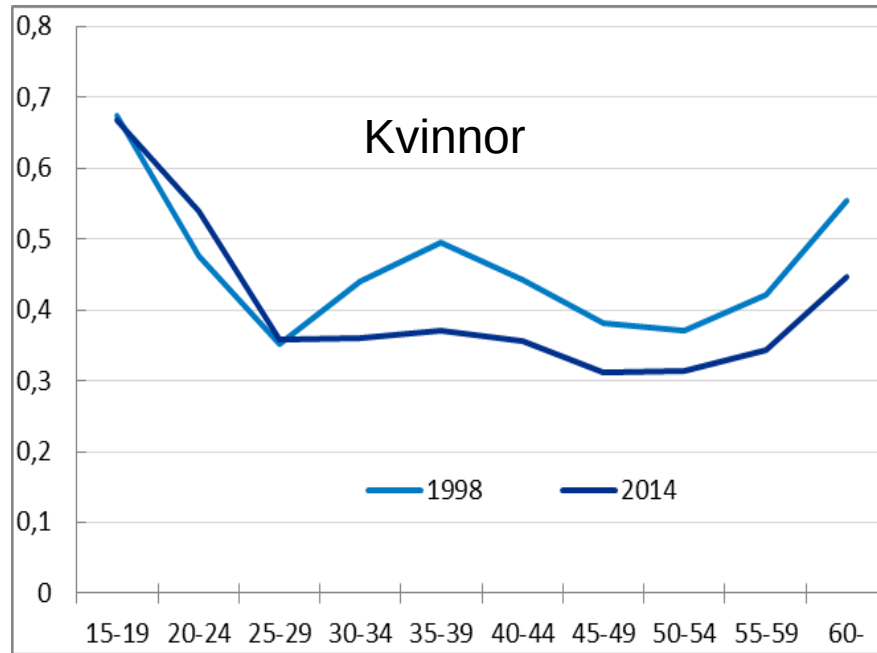
Deltidsarbetet är ojämnt fördelat

5. Deltidens betydelse

- **Deltid 3- 4 gånger vanligare hos kvinnor**
- **Kommunalt anställda sticker ut**
- **Deltidsarbete bland kvinnor minskar långsamt**

Andel som arbetar deltid 1998 och 2014

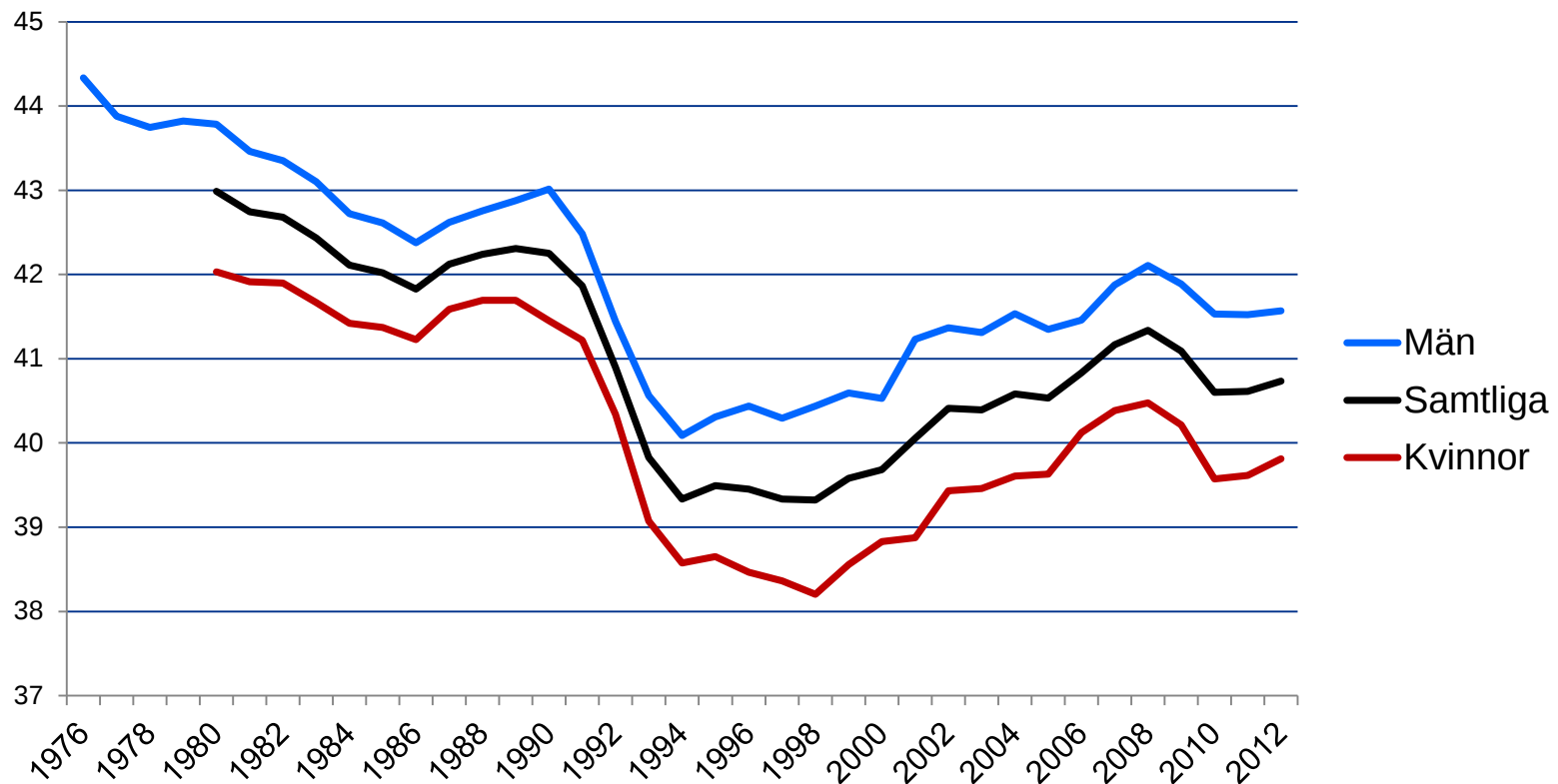
5. Deltidens betydelse

- **Deltid 3- 4 gånger vanligare hos kvinnor**
- **Kommunalt anställda sticker ut**
- **Deltidsarbete bland kvinnor minskar långsamt**
- **Hög utbildning minskar risken**
- **Skillnader i deltid förklarar ca 30% av inkomstgapet**

6. Utträdet ur arbetslivet

- **Kvinnor lämnar arbetslivet tidigare (och har ett senare inträde)**

Antal arbetsår

6. Utträdet ur arbetslivet

- **Kvinnor lämnar arbetslivet tidigare (och har ett senare inträde)**
- **Orsaken beror typiskt sett inte på att kvinnor och män har olika yrken**
- **Ett skäl tycks vara att kvinnor i parrelationer i genomsnitt är yngre och paren tenderar samordna sina pensionsuttag**

7. Delad pensionsrätt

Inga förändringar har skett som gör att det finns skäl att ändra de tidigare bedömningarna – annat om man nu skulle vara beredd att acceptera de nackdelar som tidigare inte accepterades.

8. Överföring av premiepensionsrätt

- **Nyttjas mycket lite**
- **Fullt nyttjad mycket stor potential**
- **Hinder: okunskap, krävs aktivitet**
- **Förval skulle öka överföringarna betydligt**

9. Pensionsrätt för barnår och studier

- Båda fördelningsinslagen gynnar kvinnor
- En överföring till barnår ger störst effekt och skulle minska gapet något

En handlingsplan för fortsättningen

1. **Översyn av grundskyddet**
2. **Förenklad anmälan för överföring av premiepensionsrätt**
3. **Möjlighet för sambor att föra över premiepensionsrätt**
4. **Analys av utträdesorsaker**
5. **Fortsatt analys av förslaget om pensionsrätt för studier och barnår**
6. **Utredning om möjligheten att dela pensionsrätt**
7. **Aktiv bevakning av faktorer utanför pensionssystemet**
8. **Årlig redovisning av jämställda pensioner**